

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av sjukförsäkringslagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att stadgandena om reseersättning inom sjukförsäkringen ändras så att den nuvarande engångssjälvrisk om 45 mk för en enkel resa höjs till 50 mk och den årliga självriskandelen från 900 mk till 1 000 mk.

I denna proposition föreslås dessutom att de stadganden som gäller fastställande av dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, dvs. sjukpenning, särskild moderskapspenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning samt specialvårdspenning, ändras så att barnförhöjningen till dagpenningen slopas. På grundval

av hänvisningsstadgandet gäller denna ändring även den rehabiliteringspenning som betalas enligt lagen om rehabiliteringspenning.

Genom de föreslagna ändringarna i stadgandena om resekostnader och dagpenning insparas 1994 drygt 90 milj. mk i sjukförsäkringsutgifter.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1994 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1994.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Resekostnader och andra sparåtgärder

Enligt 10 § 1 mom. (1653/92) sjukförsäkringslagen skall den försäkrade få full ersättning för resekostnader som beror på besök hos läkare, tandläkare, sjukvårdsanstalt, laboratorium eller röntgeninstitut eller hos någon som har behörig yrkesutbildning, till den del kostnaderna för en enkel resa överstiger 45 mk. Detsamma gäller ersättning för resekostnader som beror på patientbesök av en läkare eller tandläkare eller någon som har behörig yrkesutbildning. Om de resekostnader som den försäkrade själv skall betala under samma kalenderår överstiger 900 mk, skall den överskjutande delen helt och hållet ersättas.

Av statsekonomiska skäl föreslås att engångssjälvrisk för en enkel resa höjs från 45 mk till 50 mk och den årliga självriskandelen från 900 mk till 1 000 mk. Ändringarna skall göras i 10 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

Social- och hälsovårdsministeriet kommer att

betona läkarnas ansvar vid bedömningen av behovet av specialfordon. Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet för avsikt att utreda möjligheterna att oftare än hittills anlita gemensamtransport vid resor som föranleds av sjukdom.

Enligt 18 § sjukförsäkringslagen betalas barnförhöjning till dagpenningen om den försäkrade har att försörja ett eget eller sin makes barn eller ett adoptiv- eller fosterbarn under 16 år. Barnförhöjningen per dag utgår 1993 med 8,60 mk för ett barn och med sammanlagt 17,15 mk för två eller flera barn. Enligt lagens 76 § 2 mom. justeras beloppen kalenderårsvis med anledning av förändringarna i landets allmänna lönenivå enligt det löneindex som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Enligt 22 § 5 mom. och 23 e § 2 mom. samt 23 g § 2 mom. sjukförsäkringslagen betalas till särskild moderskapspenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning samt till specialvårdspenning barnförhöjning på samma sätt

som till dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen. Enligt 14 § 1 mom. lagen om rehabiliteringspenning (611/91) är rehabiliteringspenningen lika stor som den dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som rehabiliteringsklienten hade varit berättigad till om han hade blivit arbetsoförmögen när rehabiliteringen började.

I anslutning till sparåtgärderna inom statsekonomin föreslås att barnförhöjningen till sjukpenningen, den särskilda moderskapspenningen, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen samt till specialvårds- och rehabiliteringspenningen slopas. Därför bör 18 § och 22 § 5 mom. sjukförsäkringslagen upphävas samt lagens 23 e § 1 mom., 23 g § 2 mom. och 76 § 2 mom. ändras. En omreglering av stödet till barnfamiljer avses även i regeringens proposition med förslag till lagar som gäller en reform av familjestödet (RP 75/1993 rd), som avlåtits till riksdagen.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Social- och hälsovårdsministeriet har för avsikt att fästa läkarnas uppmärksamhet på bedömningen av behovet av att använda specialfordon och utreda möjligheterna till en ökad användning av samtransporter vid resor som föranleds av sjukdom. Då dessa åtgärder beaktas tillsammans med det förslag om höjande av självriskandelen för resekostnadsersättningar som ingår i regeringspropositionen, beräknas sjukförsäkringsfonden spara ca 45 milj. mk år 1994. Dessutom är spareffekten av det förslag i regeringens proposition som gäller slopandet av barntillägget ca 65 milj. mk år 1994.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteupdrag vid social- och hälsovårdsministeriet och i samband med beredningen har folkpensionsanstalten hörts.

4. Samband med andra propositioner

Till riksdagen har avlåtits en regeringsproposition med förslag till lagstiftning om medi-

cinsk räddningsverksamhet och sjuktransport (RP 186/1993 rd), i vilken på samma sätt som i denna proposition föreslås att 10 § sjukförsäkringslagen ändras. Dessa ändringar som i två separata regeringspropositioner föreslås bli intagna i en och samma paragraf skall sammanjämkas beroende på i vilken ordning lagförslagen blir godkända och stadsfästa.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994 så att den tillämpas på sjukpenning, särskild moderskapspenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning samt på specialvårdspenning som hänför sig till tiden efter ikraftträdandet. Enligt 37 § 2 mom. lagen om rehabiliteringspenning gäller denna ändring en rehabiliteringsperiod som börjar efter att lagen har trätt i kraft.

6. Lagstiftningsordning

Riksdagens grundlagsutskott har i sitt utlåtande med anledning av regeringens proposition 85/1992 rd (GrUU 12/1992 rd) konstaterat följande: "Begreppet det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet i 66 § a § 3 mom. riksdagsordningen skall förstås med utgångspunkt i den förteckning som ingår i regeringens proposition nr 321/1990 rd om denna fråga och grundlagsutskottets tillägg till förteckningen enligt betänkande nr 16/1660 rd Av förmåner i sjukförsäkringslagen omfattar det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet sjukdagpenningen samt den lägsta moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen samt rehabiliteringspenningen enligt lagen om rehabiliteringspenning till minimibelopp." Dessutom har grundlagsutskottet i sitt utlåtande med anledning av regeringens proposition 234/1991 rd (GrUU 7/1992 rd) konstaterat följande: "Det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet bör utan att skyddets institutionella karaktär i egentlig mening ändras också bör anses omfatta enligt förtjänsten avvägda förmåner, motsvarande de i motiveringen nämnda minimiförmåner, till den del de tillsammans med minimiförmånen motsvarar en utkomstnivå enligt full folkpension."

Det föreslås att bl.a. självriskandelen av reseersättningsgarna ändras och likaså att barn-

förhöjningen till dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen slopas genom regeringspropositionen. Denna ändring gäller även särskild moderskapspenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning, specialvårdspenning samt rehabiliteringspenning. Det föreslås att miniminivån för sjukpenningen och föräldrapenningen

och den inkomstbundna delen av dagpenningen inte skall beröras av propositionen. Därför kan lagen stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 18 § och 22 § 5 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 18 § ändrad genom lagar av den 26 juni 1981 och den 11 januari 1985 (471/81 och 32/85) samt 22 § 5 mom. sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1324/90), och

ändras 10 § 1 mom., 23 e § 1 mom., 23 g § 2 mom. och 76 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 10 § 1 mom. i lag av den 30 december 1992 (1653/92), 23 e § 1 mom. i lag av den 27 mars 1991 (621/91), 23 g § 2 mom. i lag av den 21 december 1990 (1192/90) samt 76 § 2 mom. i lag av den 30 december 1991 (1714/91), som följer:

10 §

Den försäkrade skall få full ersättning för resekostnader som beror på besök hos läkare, tandläkare, sjukvårdsanstalt, laboratorium eller röntgeninstitut eller hos någon som har behörig yrkesutbildning, till den del kostanderna för en enkel resa överstiger 50 mark (*självriskandel*). Detsamma gäller ersättning för resekostnader som beror på patientbesök av en läkare eller tandläkare eller någon som har behörig yrkesutbildning. Om de resekostnader som den försäkrade själv skall betala enligt denna paragraf under samma kalenderår överstiger 1 000 mark (*årlig självriskandel*), skall den överskjutande delen helt och hållet ersättas. När den årliga självriskandelen räknas ut beaktas även de kostnader som den försäkrade har betalt till en hälsovårdscentral för sjuktransport.

23 e §

Specialvårdspenningen per dag är lika stor som den dagpenning som nämns i 16 och 17 §§ samt i 18 a § 2 mom.

23 g §

Vad som stadgas i 22 § 1 mom., 23 § 7 mom. och 28 § om moderskapspenning tillämpas även på särskild moderskapspenning. I övrigt iakttas i tillämpliga delar vad som stadgas om moderskapspenning.

76 §

Det belopp som anges i 9 § 3 mom. binds vid levnadskostnadsindex så att det ändras samtidigt och i samma mån som folkpensionerna

ändras enligt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56). De belopp som anges i 16 § 1 mom. justeras kalenderårsvis med anledning av förändringarna i landets allmänna lönenivå enligt det

löneindex som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lagen tillämpas på dagpenning som hänförs till tiden efter ikraftträdandet.

Helsingfors den 22 oktober 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 18 § och 22 § 5 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 18 § ändrad genom lagar av den 26 juni 1981 och den 11 januari 1985 (471/81 och 32/85) samt 22 § 5 mom. sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1324/90), och

ändras 10 § 1 mom., 23 e § 1 mom., 23 g § 2 mom. och 76 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 10 § 1 mom. i lag av den 30 december 1992 (1653/92), 23 e § 1 mom. i lag av den 27 mars 1991 (621/91), 23 g § 2 mom. i lag av den 21 december 1990 (1192/90) samt 76 § 2 mom. i lag av den 30 december 1991 (1714/91), som följer:

Gällande lag

10 §

Den försäkrade skall få full ersättning för resekostnader som beror på besök hos läkare, tandläkare, sjukvårdsanstalt, laboratorium eller röntgeninstitut eller hos någon som har behörig yrkesutbildning, till den del kosterna för en enkel resa överstiger 45 mark (*självriskandel*). Detta gäller också ersättning för resekostnader som beror på patientbesök av en läkare, tandläkare eller någon som har behörig yrkesutbildning. Om de resekostnader som den försäkrade själv skall betala enligt denna paragraf under samma kalenderår överstiger 900 mark (*årlig självriskandel*), skall den överskjutande delen helt och hållet ersättas. När den årliga självriskandelen räknas ut beaktas även de kostnader som den försäkrade har betalt till en hälsovårdscentral för sjuktransport.

Föreslagen lydelse

10 §

Den försäkrade skall få full ersättning för resekostnader som beror på besök hos läkare, tandläkare, sjukvårdsanstalt, laboratorium eller röntgeninstitut eller hos någon som har behörig yrkesutbildning, till den del kostanderna för en enkel resa överstiger 50 mark (*självriskandel*). *Detsamma* gäller ersättning för resekostnader som beror på patientbesök av en läkare eller tandläkare eller någon som har behörig yrkesutbildning. Om de resekostnader som den försäkrade själv skall betala enligt denna paragraf under samma kalenderår överstiger 1 000 mark (*årlig självriskandel*), skall den överskjutande delen helt och hållet ersättas. När den årliga självriskandelen räknas ut beaktas även de kostnader som den försäkrade har betalt till en hälsovårdscentral för sjuktransport.

18 §

Om försäkrad har att försörja eget eller makes barn eller adoptiv- eller fosterbarn under 16 år, betalas barnförhöjning till dagpenningen. Är försäkrad som uppbär dagpenning make som inte lever åtskild från andra maken på grund av söndring i äktenskapet, utges hans dagpenning med barnförhöjning endast om hans arbetsinkomst är lika stor som eller större än den andra makens arbetsinkomst. Barnförhöjning betalas för samma tid endast till den ena av makarna. Med make jämställs den med vilken försäkrad utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Barnförhöjningen utgår med 4,25 mark för ett barn och med 8,50 mark för två eller flera barn.

22 §

Till moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning betalas barnförhöjning så som i 18 § är stadgat, likväl inte för nyfött barn eller sådant adoptivbarn för vars vård föräldrapenning utges.

(5 mom. upphävs)

23 e §

Specialvårdspenningen per dag är lika stor som den dagpenning som nämns i 16 och 17 §§ samt i 18 a § 2 mom. Till specialvårdspenningen betalas barnförhöjning enligt 18 §.

23 e §

Specialvårdspenningen per dag är lika stor som den dagpenning som nämns i 16 och 17 §§ samt i 18 a § 2 mom.

23 g §

Vad 22 § 1 och 3 mom., 23 § 7 mom. och 28 § stadgar om moderskapspenning tillämpas även på särskild moderskapspenning. I övrigt iakttas i tillämpliga delar vad som stadgas om moderskapspenning.

Vad som stadgas i 22 § 1 mom., 23 § 7 mom. och 28 § om moderskapspenning tillämpas även på särskild moderskapspenning. I övrigt iakttas i tillämpliga delar vad som stadgas om moderskapspenning.

76 §

Det belopp som anges i 9 § 3 mom. binds vid levnadskostnadsindex så att det ändras samtidigt och i samma mån som folkpensionerna ändras enligt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56). De belopp som anges i 16 § 1 mom. och 18 § 2 mom. justeras kalenderårsvis med anledning av förändringarna i landets allmänna lönenivå enligt det löneindex som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Det belopp som anges i 9 § 3 mom. binds vid levnadskostnadsindex så att det ändras samtidigt och i samma mån som folkpensionerna ändras enligt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56). De belopp som anges i 16 § 1 mom. justeras kalenderårsvis med anledning av förändringarna i landets allmänna lönenivå enligt det löneindex som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.
Lagen tillämpas på dagpenning som hänförs sig till tiden efter ikraftträdandet.*